

Fågelinventering i olika områden inom Strandstuvikens naturreservat

Jan Gustafsson

*Ett ståtligt exemplar av Jungfru Marie nycklar kunde under sommaren 2010 beskådas på kanten av Aftonfalksängen. Blev sedan uppäten av korna.
Foto Jan Gustafsson*

Omslagsfoto, gravand hane av Jonny Werdin

Sammanfattning

Med årets observationer så bekräftas Strandstuvikens naturreservat som en av de förnämsta fågellokalerna inom Sörmlands län. Antalet observerade arter är nu 263.

Under år 2010 har en revirkartering utförts av de betade strandängarna inom naturreservatet, samt i tre skogsområden har punkttaxering gjorts. Dessa inventeringar har utförts under maj och juni. Resultaten har rapporterats inom Artportalen Svalan, under syftet Strandstuviken, Länsstyrelsen Södermanland.

På de betade strandängarna har det revirnoterats 13 arter, och inom skogsområdena som punkttaxerats 57 arter.

Några jämförande resultat från strandängsinventering inom området från 1994 har också gjorts. Den jämförelsen visar på ganska likvärdiga siffror på en del arter, medans någon försvunnit, någon tillkommit och några har ökat markant.

Totalt under inventeringstiden så har 97 arter noterats med syftet Strandstuviken, Länsstyrelsen Södermanland.

Olika förslag från inventeraren för åtgärder inom reservatet har också gjorts. Några av dessa är olika typer av frihuggning av lövträd, borttagning av skog, anlägga våtmark, nya plattformar.

I slutet presenteras också var de olika reviren för strandängsarterna har varit på karta.

Inledning

Strandstuvikens naturreservat har under år 2010 fågelinventerats inom vissa områden. Områden som inventerats är alla betade strandängar och stora delar av tre skogsområden. Namnen på dessa områden för strandängarna är, Tornmaden, Våmmen, Snäckviksmaden, Aftonfalksängen, Våmedet, Gåsudden, fd Hästhagen och Lilla Flättnamaden. Skogspartierna är Gårdsnäskogen, Snäckviksskogen och Kvislingen.

Strandängarna har inventerats med revirkartering och skogsområden med punkttaxering.

Uppdraget har utförts av Jan Gustafsson på uppdrag av naturvårdsenheten på länsstyrelsen inom ett sk arbetspraktik.

Studier har även gjorts av områdena för synpunkter på åtgärder inom skötsel av området.

En del av de ca 1000 blomställningarna av nattviol som under år 2010 blommade på strandängarna vid Strandstuviken. Så här många blommande stänglar har inte setts under de senast 35 åren.

Foto Jan Gustafsson

Översiktskarta

Områden inom reservatet som inventerats och inventeringsmetodik

I området har alla strandängar inventerats med revirkarteringsmetoden, områdena är spridda inom hela naturreservatet. Rapportering har även ägt rum inom ett syfte i Artportalen Svalan (Strandstuviken, Länsstyrelsen Södermanland).

De betade strandängarna har även ett namn inom Artportalen Svalan, vilka är Tornmaden, Våmmen, Snäckviksmaden, Aftonfalksängen, Våmedet, Gåsudden, fd Hästhagen och Lilla Flättnamaden, för lokalisering se karta.

Under maj och juni har alla strandängar besökts vid tre tillfällen i respektive månad och fågelrevirens position har markerats på karta.

Hela eller delar av tre skogsområden har punkttaxerats. Rapportering har även ägt rum inom ett syfte i Artportalen Svalan (Strandstuviken, Länsstyrelsen Södermanland).

Skogsområdena som besökts är Gårdsnässkogen, Snäckviksskogen och Kvislingen.

Alla skogsområdena har besökts vid två tillfällen under båda månaderna maj och juni, alltså totalt 4 besök. Metoden som används är punkttaxering med fasta koordinatsatta stoppunkter, vilka är möjliga att använda vid uppföljande/återkommande punkttaxeringar i respektive skogsområde. Punkterna läge redovisas på respektive artområdeskarta.

Strandstuviken

Beskrivning

Detta är en av våra förnämsta (kanske den bästa) lokalen i Sörmland. Här finns allt; spendera en heldag här och du kommer inte hem lottlös. Biotopen som bjuds är i huvudsak betade strandängar och grunda havsvikar med fina lerbanksstränder. Det finns också fina skogspartier och även större vassområden. Lokalen är även känd för sitt fina rovfågelssträck under hösten, men även övriga fågelarter passerar över området i varierande mängd.

Vinter (dec-feb)

En vinterdag då det är barmark och isen endast ligger längst in i vikarna kan man finna stora mängder av dykänder, främst vigg, bergand och knipa, som födosöker här. Även flockar på mer än 100 salskrakar brukar förekomma. Här kommer givetvis havsörnen på besök också, då detta är ett dukat bord för honom. På ängarna kan det finnas snösparvar, siskor och andra tättingar.

Vår (mars-maj)

När våren kommer och isen släpper i kanterna så får området direkt besök av gravand, större strandpipare och alla andra arter som kommer först på våren. I slutet av våren rastar det nästan årligen ett flertal myrsnäppor, smalnäbbade simsnäppor mm. Nu finns ju givetvis även alla häckfåglar på plats, och en hel del skräntärnor står på strandrevlarna nedanför tornet.

Sommar (juni-juli)

Under sommaren fylls området av gäss. Här kan finnas upp till 5000 exemplar. De dominerande arterna är vitkindad gås, grågås och kanadagås, och givetvis smyger det sig ofta in någon udda gåsart också. Redan när juni börjar kan man börja skåda efter sydsträckande vadare som rastar i området, och ju längre tiden går på sommaren ju flera arter och individer dyker det upp. Nattbesök i området görs med fördel i de delar som ligger innanför Snäckviken och dess vassar. Här kan man få höra flertalet av de nattsjun-gande arterna. Området är stort och sträcker sig förbi Stora Flättna och ända bort till Lilla Flättna.

Höst (aug-nov)

Med hösten så kommer det fler och fler individer av både vadare och simänder. Det kan finnas tusentals simänder i området, såsom krickor, bläsänder, snatteränder mm. Nu börjar också det magnifika sträcket över lokalen. Med fördel kan man då befinna sig i tornet och spana österut mot Horn. Dagar med klar och fin luft och vindar från sektorn väst- nordväst-norr brukar ge bäst utdelning. Dagar med hundratals vråkar, hökar mm har man störst chans på i skiftet september – oktober. I slutet av hösten kan det komma dagar då kråkor och kajor sträcker. Sådana dagar kan himlen färgas mörk; femsiffrigt antal individer är inte ovanligt. Nu börjar det också fylla på med dykänder, sångsvanar mm i vikarna.

Ovanligare arter som setts är bl a:

Småtrapp, tuvsnäppa, tereksnäppa, dammsnäppa, vitögd dykand, rostgumpsvala, ormörn, vit stork, aftonfalk, citronärsla och gulhämling.

Citronärsla, 2K+ hona.

Foto Thomas Larsson

Områdespresentation

Här kommer en presentation av de olika områdena som inventerats och med var de är på karta. En del foton på områdena visas också.

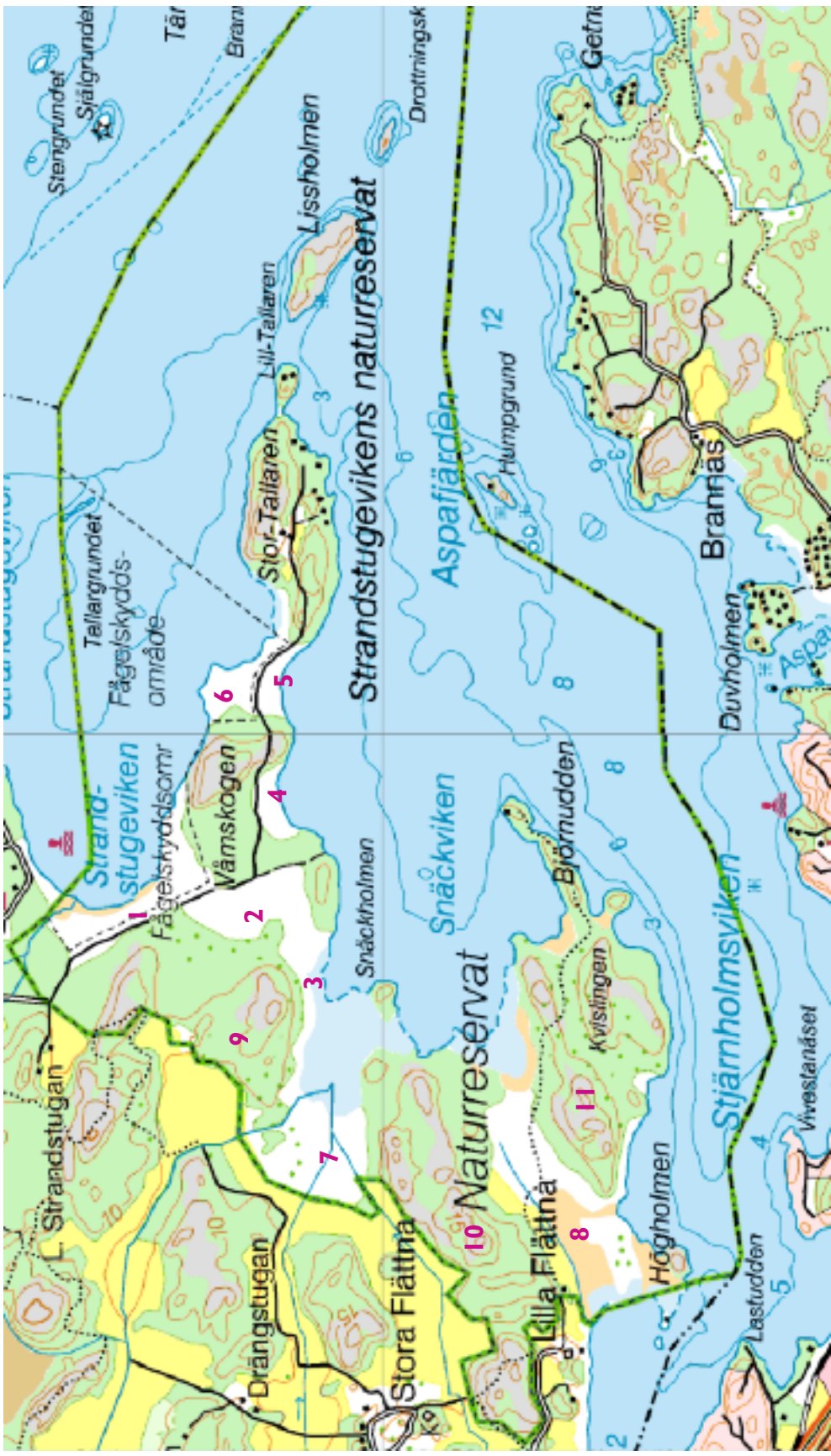
Strandängar

I. Tornmaden

Området avser den yta som är från färysten och fram till tornet, framför tornet och bort mot utkiksberget, alltså stora delar av fågelskyddsområdet.

*Tornmaden, sett från grusvägen som går till tornet.
Foto Jan Gustafsson*

2. Våmmen

Är området söder om vägen som genomkorsar området efter tornet, och fram till nästa sydliga strandäng.

Våmmen, sett från söder mot Strandstuviken.

Foto Jan Gustafsson

3. Snäckviksmaden

Är madmarkerna norr om viken längst in mot vassområdet.

Snäckviksmaden, sett från Enholmen in mot Snäckviksvassen.

Foto Jan Gustafsson

4. Aftonfalksängen

Det ängsparti som är syd om Våmskogen, och har fått sitt namn från en rastande aftonfalk en gång i tiden.

*Aftonfalksängen sett mot öster.
Foto Jan Gustafsson*

5. Våmedet

Det yttre strandängspartiet söder om vägen (och egentligen även området norr om vägen).

*Våmedets södra del, den som är mot yttre delen av Snäckviken.
Foto Jan Gustafsson*

6. Gåsudden

Det yttre norra strandängspartiet (som även benäms Våmedet), och där det är fågelskyddsområde.

Gåsudden eller den norra delen av Våmedet, fågelskyddsområde.

Foto Jan Gustafsson

7. fd Hästhagen

De betade ängarna innan för Snäckviksvassen, här betar numera nötkreatur, men förr så var delar av dessa ängar sommarbete för hästar från Stjärnholm i Oxelösund, därav namnet.

Betande kor är en nödvändighet för att hålla fd Hästhagen öppen.

Foto Jan Gustafsson

8. Lilla Flättnamaden

Strandängarna som skiljer Snäckviksskogen och Kvislingen, går som en kil genom området från Snäckviken till Stjärnholmsviken.

*Lilla Flättna syns i bakgrunden av de betade ängarna.
Foto Jan Gustafsson*

Skogsområden

9. Gårdsnässkogen

Skogspartiet som är norr om Snäckviken och sträcker sig mot väster till den gamla ruinen av gården Gårdsnäs, därav namnet, området norr om fd Gårdsnäs och fram till fågeltornet ingår inte i inventeringen.

10. Snäckviksskogen

Skogen som sträcker sig från Lilla Flättna och nordost fram till Snäckviksvassen och fd Hästhagen.

11. Kvislingen

Den inre delen av skogen på udden sydost om Lilla Flättnamaden, Björnudden ingår ej i inventeringen.

9. Gårdsnässkogen

Gårdsnässkogen när den ansluter mot Snäckviksmaden, denna del av skogen är redan gallrad från barrträd.

Foto Jan Gustafsson

Riklig förekomst av gullviva i delar av Gårdsnässkogen.

Foto Jan Gustafsson

10. Snäckviksskogen

Så här ser början av vandringen in i Snäckviksskogen från Lilla Flättna. Denna del är gallrad från barrträd.

Foto Jan Gustafsson

Stora sammanhängande områden med liljekonvalj i Snäckviksskogen gör att det under blomning ligger en doft som en tung matta i området.

Foto Jan Gustafsson

II. Kvislingen

*Bilderna visar Kvislingens orörda natur, här har ingen påverkan av skogen gjorts sedan 1940-talet.
Foto Jan Gustafsson*

Vägbeskrivning

Om du utgår från södra avfarten på E4:an in mot Nyköping, kör då på skyltningen mot Oxelösund, och sedan därefter skyltningen mot Strandstuviken. Det är skyltat hela vägen fram till Strandstuvikens badplats. Vid det sista bostadsområdet vid Örstig finns det en väg åt höger som heter Syltbäcksvägen, sväng in på denna och kör sedan rakt fram på den grusväg som är markerad med återvändsgata. Åk denna grusväg tills du nästan är framme vid soptunnorna, strax innan så har det iordningsställts en parkering för områdets besökare. Parkera här och vandra sedan förbi soptunnorna åt vänster och passera vägbommen. Snart kommer du fram till ingången till området. Området som ligger vänster om denna grusväg är fågelskyddsområde, så under tiden med tillträdesförbud får man hålla sig på vägen och sedan spana från tornet. Området som ligger på den högra sidan av grusvägen samt området vid Snäckviken har man fritt tillträde till hela året, men var vaksam då det häckar en hel del arter på de stora ängarna.

Området är stort och det finns flera områden att besöka, men dessa är inte lika fågelrika och lättillgängliga som området vid Strandstuviken.

Majvivan har sin rikligaste förekomst i kanterna av Snäckviksmaden mot Gårdsnässkogen.

Foto Jan Gustafsson

Artredovisning inom de olika delområdena av strandängar

(se karta för var respektive område är)

Trana

Ett tranpar finns inom det inventerade området. Paret har funnits på plats under de senaste åren, men häckning har utebivits. I år så lyckades paret genomföra en häckning och en unge kom ut på bena. Tyvärr så försvann ungen efter ett tag, sannolikt har räven fått tag i den.

fd Hästhagen: 1 revir

En adult trana.

Foto Thomas Larsson

Strandskata

TVå stycken strandskattepar håller revir på Gåsudden, ingen lyckad häckning säkerställd i området. Kan vara på några av skären inom eller strax utanför reservatet.

Gåsudden-Våmedet: 2 revir

Strandskata.

Foto Thomas Larsson

Mindre strandpipare

Tre par inom reservatet, två av paren finns vid Snäckviksmaden. Dessa två par försvinner från maden i samband med högt vattenstånd (dränkta bon?). Ett par har revir vid diket som rinner ut vid baplatsen, och en ungfågel som blivit flygg ses. *Ett nytt par etablerar sig i juli vid Tornmaden och en unge syns.* Flygga ungfåglar observeras i området under flyttningen, kommer troligt från närbelägna häckningar. En lyckade häckning har noterats vid de stora sand- och stenytorna vid det nya bostadsområdet vid Örstig.

Snäckviksmaden: 2 revir

Tornmaden: 1 revir (+ett nytt revir i juli)

Adult mindre strandpipare.

Foto Jonny Werdin

Större strandpipare

Hela 10 revir har noterats vid revirkarteringen av strandängarna inom reservatet. Ett av dessa par har lyckats med häckningen, då två ungar syns i slutet av juli. Orsaker till många misslyckade häckningar är nog flera, bla har vattenståndet dränkt bon och sedan har nog räven hittat bona.

Gåsudden-Våmedet: 3 revir

Aftonfalksängen: 2 revir

Snäckviksmaden: 2 revir

Tornmaden: 3 revir

Tofsvipa

Inom det inventerade området har 10 revir lokaliserats. Vanligast är den i området utanför fågeltornet och där är det fågelskyddsområde, räknar man sedan även med Gåsudden så får vi ytterligare 2 revir inom fågelskyddsområdet. Endast ett av paren inom fågelskyddsområdet lyckades få ungar som kläckts. Även i detta fall så har nog den patrullerande räven stor orsak till det klena häckningsresultatet.

Lilla Flättnamaden: 1 revir

fd Hästhagen: 2 revir

Gåsudden-Våmedet: 2 revir

Snäckviksmaden: 1 revir

Tornmaden: 4 revir

Tofsvipa.

Foto Thomas Larsson

Enkelbeckasin

Enkelbeckasinen finns framförallt där ängarna även har tämligen fuktiga partier, så centrala delar av Våmmen är perfekta. Även markerna innanför Snäckviksvassen är bra, här har vi ett par bäckar som rinner fram vilket gör området översvämmat under våren.

Lilla Flättnamaden: 2 revir

fd Hästhagen: 4 revir

Gåsudden-Våmedet: 1 revir

Våmmen: 4 revir

Tornmaden: 1 revir

Enkelbeckasin på sin favoritstolpe.

Foto Jonny Werdin

Rödbena

Väl spridd på ängarna, flest inom fågelskyddsområdet utanför fågeltornet och på Gåsudden. Även i detta fall, liksom för de andra vadararterna, så har häckningsresultatet var dåligt. Enbart ett par fick ut en unge. Säkerligen även i detta fall så har nog räven en stor orsak.

Lilla Flättnamaden: 1 revir

fd Hästhagen: 1 revir

Gåsudden-Våmedet: 1 revir

Aftonfalksängen: 2 revir

Snäckviksmaden: 1 revir

Tornmaden: 3 revir

Drillsnäppa (NT)

Arten har sitt matsökningsområde på strandängskanterna, medans boet ligger i skogskanterna och inte inom de inventerade områdena. Arten som nyligen blivit rödlistad finns tämligen vanligt inom det inventerade området.

Lilla Flättnamaden: 1 revir

Gåsudden-Våmedet: 4 revir

Aftonfalksängen: 2 revir

Snäckviksmaden: 2 revir

Tornmaden: 1 revir

Ängspiplärka

Tämligen rikligt förekommande på de strandängar som inte är för kortbetade, och där det finns tuvor att gömma boet i. Däremot så behövs även det kortbetade partierna för födosök. Arten lyckas tämligen väl med häckningen, och de par som misslyckas startar oftast om med ett nytt häckningsförsök.

Lilla Flättnamaden: 11 revir

fd Hästhagen: 6 revir

Gåsudden-Våmedet: 2 revir

Aftonfalksängen: 1 revir

Våmmen: 7 revir

Tornmaden: 7 revir

Ängsbiplärka, en vanligt häckande art inom naturreservatets strandängar.
Foto Jonny Werdin

Gulärkla

Gulärklan finns med 5 revir inom de inventerade strandängsområdena i naturreservatet. Ett av paren på Våmmen gör en andra häckning och i slutet av juli så matar fåglarna ungar i bo. Arten behöver varierat betestryck för att de skall gå till häckning.

Lilla Flättnamaden: 1 revir

fd Hästhagen: 1 revir

Våmmen: 2 revir

Tornmaden: 1 revir

Sädesärkla

Arten är väl spridd inom det inventerade området, häckar inte ute på själva strandängspartierna men födosöket äger rum här.

Lilla Flättnamaden: 1 revir

fd Hästhagen: 1 revir

Gåsudden-Våmedet: 2 revir

Aftonfalksängen: 2 revir

Snäckviksmaden: 3 revir

Tornmaden: 2 revir

Buskskvätta

Finns enbart som häckande i områdena där buskage finns inom strandängarna, vanligast i fd Hästhagen, där många fina sittplatser för arten finns, och då i utkanterna av dessa ängar.

Lilla Flättnamaden: 2 revir

Fd Hästhagen: 4 revir

Stenskvätta

Revir bara på de torraste strandängspartierna, långt ifrån fuktiga partier. Par har uppträtt under kortare perioder även på andra platser men sedan försvunnit från området.

Lilla Flättnamaden: 1 revir

fd Hästhagen: 1 revir

Gulärla.

Foto Jonny Werdin

Jämförelse med strandängsinventering 1994 inom området

Under år 1994 gjorde inventeraren även strandängsinventering på samma sätt, revirkartering inom de ängar som nås från infart Strandstuviken, Tornmaden, Våmmen, Snäckviksmaden, Aftonfalksängen, Våmedet och Gåsudden. Vissa resultat finns även från åren 1992 och 1993, samt hänvisning hur det var under mitten på 1980-talet.

1994 så noterades nio arter på dessa strandängar, och under år 2010 så noterades 10 arter. Det har försvunnit en art från 1994 och tillkommit 2 arter till årets inventering. Flera av arterna har ganska likvärdiga antal revir inom området och dess placering likaså.

Man kan konstatera att de sk traditionella strandängsarterna, tofsvipa, rödbena och ängspiplärka inte har förändrat sitt antal i någon större utsträckning. Några arter har ju tillkommit, vilket får ses som positivt, strandskata och gulärta, medan vi helt saknar sånglärkan numera.

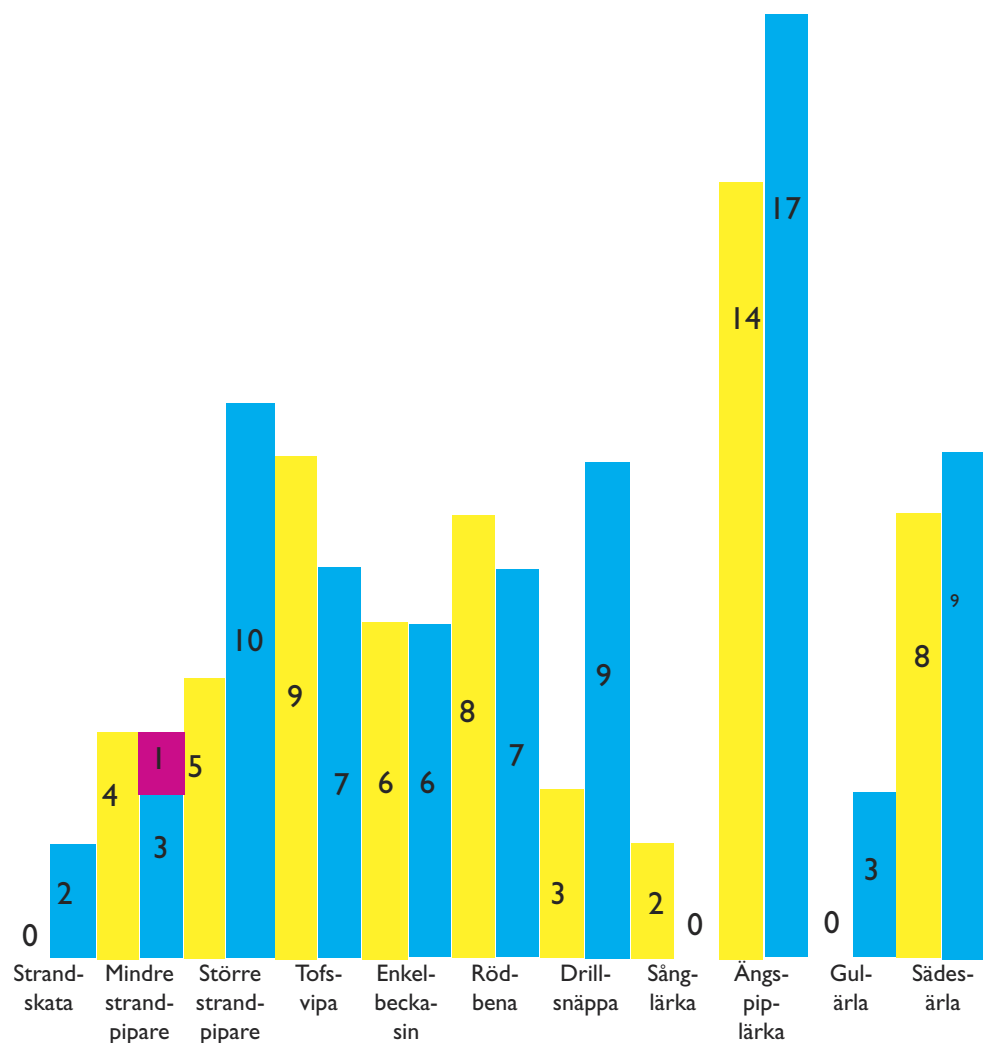
Inom området Våmmen som under 1980-talet hyste flertalet par av tofsvipa och rödbena och som under 1994 fortfarande hade ett par vardera, finns numera inga häckningar av arterna.

Häckningsframgången för de olika arterna är också väldigt dålig, jämför man med de två inventeringsåren 1994 och 2010 så är det ungefär samma resultat. Däremot om man jämför med 1980-talet, då var häckningsframgången mer påtalig. Man kan också jämför med arten gravand som häckade framgångsrikt med 1-4 par årligen under 1980-talet, medans det numera i stort sett aldrig blir några lyckade häckningar.

Orsaker för den dåliga häckningsframgången är svår att peka på direkt. Sannolikt är predatorer en stor orsak, under 1980-talet hade vi direkt inga rävar i området, nu patrullerar den dagligen i stort sett områdets ängar.

Inom området har ju betet ökats inom fd Hästhagen och Lilla Flättnamaden, så här har vi nu fått nya fina häckningsområden för strandängsarterna. Dessa områden har ej tidigare inventerats och jämförs inte heller med årets resultat.

I stapeldiagrammet så visas de arter som noterats under de båda inventeringsåren 1994 och 2010, samt fördelningen av revir.

2010

1994

Stapelldiagrammet visar fördelningen av antalet revir under de båda inventeringsåren 1994 och 2010 av respektive art. I stapeln för mindre strandpipare så läggs ett revir till för år 2010 (röd ruta) då ett nytt par tillkom som häckande i juli, efter inventeringstidens slut.

Resultat från de punkttaxeringar som utförts i de tre skogsområdena

Områdena som inventerats är Gårdsnässkogen, Snäckviksskogen och Kvislingen. Nedan följer redovisning område för område var de är och på karta var de olika stoppunkterna är belägna. Beskrivningar också vilka arter som noterats och hur många revirsjungande fåglar det funnits i respektive skogsområde. Många arter som börjar sin häckning tidigt har missats pga sen inventeringsstart på säsongen.

Gårdsnässkogen

Skogen som fått sitt namn av den fd gamla gården Gårdsnäs som var belägen på en udde i den nordvästra delen. Gården finns beskriven redan på 1300-talet, och var en större gård än Stora Flättna. Inom det inventerade området finns också rester från olika militära värn, samt även en murad grotta. Om denna är från krigstid och använd som gömställe eller matkällare vet man inte. Under början av 1980-talet fanns det fortfarande en trädörr till den, men dörren föll sedermera bort och har numera förintats av tidens gång. Områdets naturtyper är växlande, med många inslag av stora ekar på sydsidan av den bergshöjd som sträcker sig genom området. I delar av detta område har frihuggning av dessa gjorts från granar, medan det fortfarande finns stora granar bland ekarna på andra platser. En del hasselbuskage finns också, likväl som tall och granskog. Några områden hyser också andra lövträd. Vid den fd gården Gårdsnäs finns även rester från de buskar och träd som en gång i tiden växte här.

*En del av de stensättningar från Gårdsnäs som fortfarande syns.
Foto Jan Gustafsson*

Figur 1. Gårdsnässkogen med de utmärkta stoppunkterna, numrerade 001 - 007.

Arter

Inom Gårdsnässkogen har inom syftet Strandstuviken, Länsstyrelsen Sörmland som är rapporterat på Artportalen Svalan 44 arter noterats på de sju stoppunkterna.

Dessa är:

Gräsand med ett revir vid en damm vid Gårdsnäs.

Sparvhök med ett revir.

Enkelbeckasin med ett revir vid norra delen av Gårdsnäs.

Skogsduva med ett revir.

Ringduva med sju revir.

Gök med ett revir.

Gröngöling med ett revir.
Spillkråka med ett revir.
Större hackspett med tre revir.
Mindre hackspett (NT) med ett revir.
Trädpiplärka med 15 revir.
Sädesärta med ett revir.
Gärdsmyg med ett revir.
Järnsparv med ett revir.
Rödhake med åtta revir.
Näktergal med ett revir.
Rödstjärt med ett revir.
Koltrast med åtta revir.
Taltrast med åtta revir.
Rödvingetrast med ett revir.
Härmsångare med ett revir.
Törnsångare med ett revir.
Trädgårdssångare med fem revir.
Svarthätta med nio revir.
Grönsångare med åtta revir.
Lövsångare med tolv revir.
Grå flugsnappare med tre revir.
Svartvit flugsnappare med åtta revir.
Stjärtmes med ett revir.
Entita med tre revir.
Svartmes med tre revir.
Blåmes med fem revir.
Talgoxe med elva revir.
Nötväcka med ett revir.
Trädkrypare med ett revir.
Kråka med ett revir.
Korp med ett revir.
Bofink med 18 revir.
Bergfink med ett revir, sannolikt bara en genomflyttare.
Grönfink med fyra revir.
Grönsiska med sju revir.
Mindre korsnäbb med tre revir.

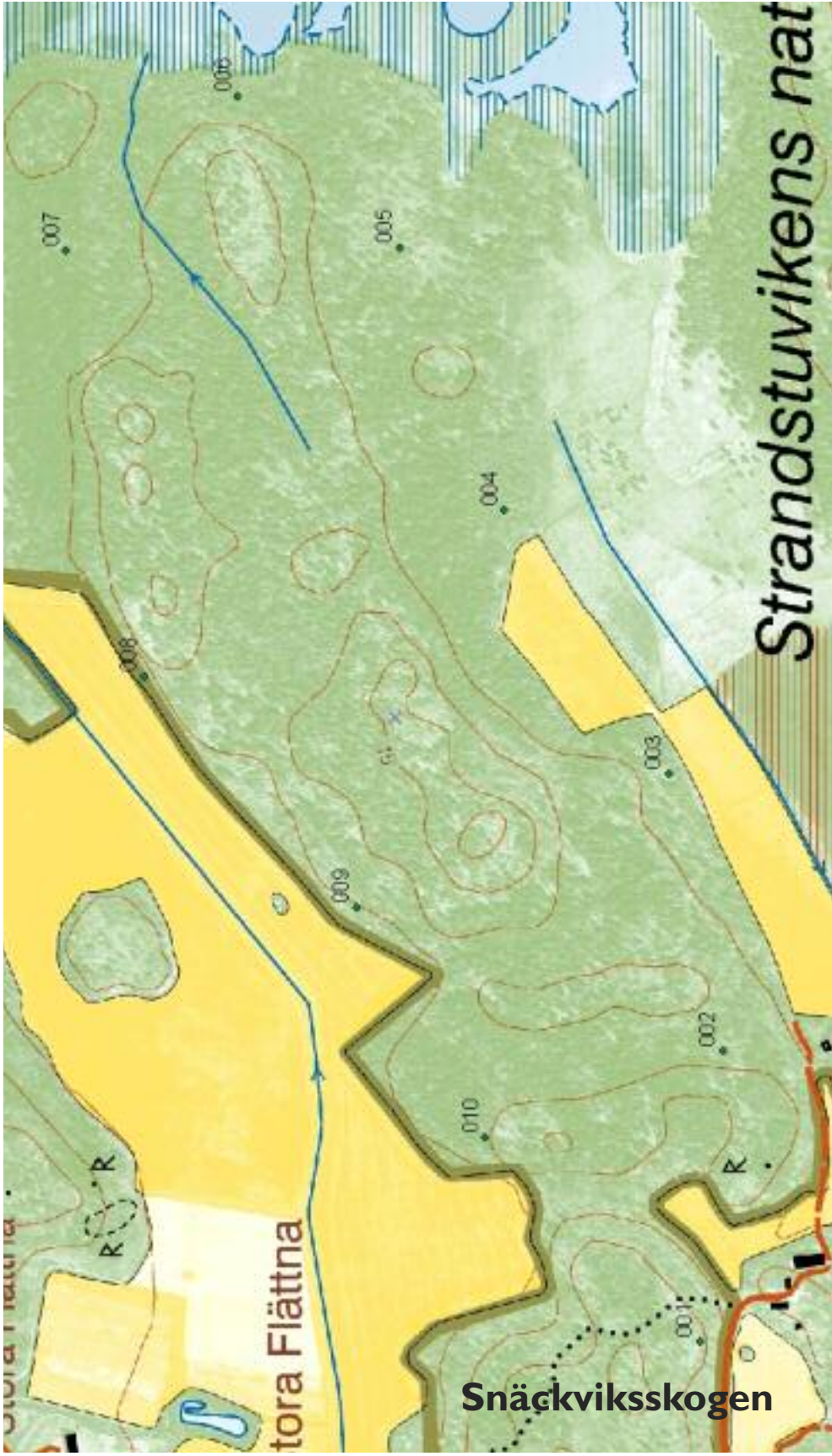
Snäckviksskogen

Skogen som sträcker sig från Lilla Flättna och mot Snäckvikens innersta del. Området är ett område med stor dominans av lövträd, och då många stora och kraftiga ekar, aspar och björkar, även några lindar finns. Numera håller granskog att växa in i lövträdsområdena och då på sikt ta död på dessa. I vissa delar har det tidigare huggits bort granar i ekskogsområden. Området har också en riklig tillgång av liljekonvalj, även ett par områden med smörbollor finns, men de sistnämnda håller på att minska pga att områdena växer igen. Skogen har tidigare varit betesplats, sk skogsbete. Man finner fortfarande på några platser gamla staketsolpar. Inom området finns också ett gammalt militärt värn i kanten mot Lilla Flättnamaden.

Entita.
Foto Thomas Larsson

På nästa sida kartbilden över Snäckviksskogen med de 10 stoppunkterna markerade 001 - 010.

tora Flättna

Snäckviksskogen

Strandstuvikens nat

Arter

Inom Snäckviksskogen har inom syftet Strandstuviken, Länsstyrelsen Sörmland som är rapporterat på Artportalen Svalan 39 arter noterats på de tio stoppunkterna.

Dessa är:

Fasan med ett revir.

Skogsduva med ett revir.

Ringduva med nio revir.

Gök med två revir.

Större hackspett med fem revir.

Mindre hackspett (NT) med två revir.

Trädpiplärka med 15 revir.

Gärdsmyg med fyra revir.

Järnsparv med ett revir.

Rödhake med tio revir.

Rödstjärt med ett revir.

Koltrast med 13 revir.

Björktrast med ett revir.

Taltrast med nio revir.

Ärtsångare med två revir.

Törnsångare med ett revir.

Trädgårdssångare med sex revir.

Svarthätta med elva revir.

Lundsångare (VU) med ett revir, enbart en genomflyttare som sjöng.

Grönsångare med tolv revir.

Lövsångare med 19 revir.

Kungsfågel med två revir.

Grå flugsnappare med fyra revir.

Mindre flugsnappare (NT) med ett revir, enbart en genomflyttare.

Svartvit flugsnappare med sju revir.

Stjärtmes med ett revir.

Svartmes med ett revir.

Blåmes med sex revir.

Talgoxe med nio revir.

Trädkrypare med tre revir.

Nötskrika med ett revir.

Kråka med två revir.

Stare med ett revir.

Bofink med 32 revir.

Grönsiska med tolv revir.

Mindre korsnäbb med tre revir.

Rosenfink (VU) med ett revir.

Stenknäck med fyra revir.

Gulspurv med tre revir.

Kvislingen

Skogen syd om Snäckviken. Området är ett tämligen orört skogsparti med barrdominans, centralt finns ett område med sumpig lövskog. Att ta sig till detta område innebär lång vandring eller om man kommer med båt och lägger till vid någon udde. Utanför och längre ut på denna halvö finns Björnudden, vilken inte har ingått i inventeringen.

Arter

Inom Kvislingen har inom syftet Strandstuviken, Länsstyrelsen Sörmland som är rapporterat på Artportalen Svalan 29 arter noterats på de sex stoppunkterna.

Dessa är:

Drillsnäppa (NT) med ett revir utmed södra skogssidan.

Ringduva med sex revir.

Gök med ett revir.

Större hackspett med ett revir.

Trädpiplärka med sju revir.

Järnsparv med ett revir.

Rödhake med fyra revir.

Rödstjärt med ett revir.

Koltrast med fem revir.

Taltrast med sex revir.

Dubbeltrast med två revir.

Härmsångare med två revir.

Ärtsångare med två revir.

Trädgårdssångare med fyra revir.

Svarthätta med åtta revir.

Grönsångare med 14 revir.

Gransångare med ett revir.

Lövsångare med tolv revir.

Kungsfågel med ett revir.

Grå flugsnappare med två revir.

Svartvit flugsnappare med fem revir.

Blåmes med tre revir.

Talgoxe med fyra revir.

Nötskrika med två revir.

Bofink med 16 revir.

Grönsiska med tre revir.

Mindre korsnäbb med ett revir.

Större korsnäbb med ett revir.

Gulspurv med ett revir.

Rödstjärtshane.
Foto Jonny Werdin

Övriga observerade arter inom reservatet under inventeringstiden

Totalt har 97 arter noterats med syftet till Artportalen Svalan. Totalt har **genom åren 263 arter** noterats inom reservatet, därutöver ytterligare 19 raser, ospontana eller hybrider.

Några arter presenteras här nedan.

Bläsgås en 2K fågel har översomrat på lokalen. Den har hållit ihop med grågäss som kommit in med sina familjer.

Vitkindad gås minimum 54 kullar har använt strandängarna.

Gravand maximalt 60 ex har setts i området, men tyvärr ingen häckning har konstaterats. Senaste häckningen var 2008, och ingen under åren 2006 och 2007. Under 1980 talet så häckade 1 - 4 par så gott som årligen. Varför har nu denna trend skett. det är ju fortfarande väldigt många gravänder som kommer till platsen under våren, men inga går till häckning längre.

Årta (VU) under våren har två hanar och en hona rastat på lokalen under en längre tid.

Brunand (NT) under juni så rastade sex hanar vid ett tillfälle.

Bergand (VU) maximalt 670 ex rastade under våren i vikarna, individer kvar till den 23 maj.

Småskrake under maj 2 par i området.

Skäggdopping i juli rastade det ca 200 ex i området.

Gråhakedopping ett ex rastade en kväll i slutet av maj.

Storskarv flera 100 par häckar på Drottningsskär, inventering ej gjord, enbart uppskattning av antalet pulli på skäret.

Havsörn (NT) häckar inom området.

Ängshök (EN) en ad hane sågs i området i början av maj sträcka förbi.

Duvhök fåglar som födosöker i området under häckningstid, häckning troligt utanför reservatet.

Lärkfalk häckningsindicier i området är noterade.

Pilgrimsfalk (VU) ett ex passerade området i början av maj.

Kustpipare enstaka ex rastande i juli.

Spovsnäppa några ex rastar i juli.

Kärrsnäppa upp till 20 ex rastar i juli.

Myrsnäppa maximalt tre ex rastar i slutet av maj.

Dubbelbeckasin (NT) ett ex stött på Våmmen i början av maj.

Rödspov (CR) ett ex rastar en kort stund en morgon i början av maj.

Dammsnäppa ett ex rastar under en dag i slutet av maj.

Smalnäbbad simsnäppa ett ex rastar under en dag i början av juni.

Smalnäbbad simsnäppa.
Foto Jonny Werdin

Kustlabb en fågel sågs inne vid Tallargrundet i mitten av juni.

Skräntärna (VU) rastar/vilar efter födosök gärna på vadarstranden nedanför fågeltornet under hela våren - sommaren, maximalt har drygt 30 ex setts.

Sparvuggla ett ex är hörd i skogen vid campingen.

Göktyta (NT) ett ex hörd i Våmskogen under en vårdag.

Mindre hackspett (NT) minst fyra revir inom reservatet, inkl de inventerade skogsområdena.

Rödstrupig piplärka (VU) upp till tre ex sågs i månadsskiftet april - maj på Tornmaden nedanför fågeltornet.

Citronärta en 2K+ hona rastade på Tornmaden i månadsskiftet april - maj.

Ny art för området.

Skäggmes noterad från Snäckviksvassen.

Sommargylling (EN) en 2K hane sjöng under ett par timmar en morgon i juni i fd Hästhagen.

Gulhämpling (VU) en ad hane höll till vid campingen under första veckan i maj. **Ny art för området.** Fågeln noterades sedan vid Örstignäs gård i slutet av juni.

Lappsparv en fågel rastade på en bar fläck i snötäcket i slutet av mars.

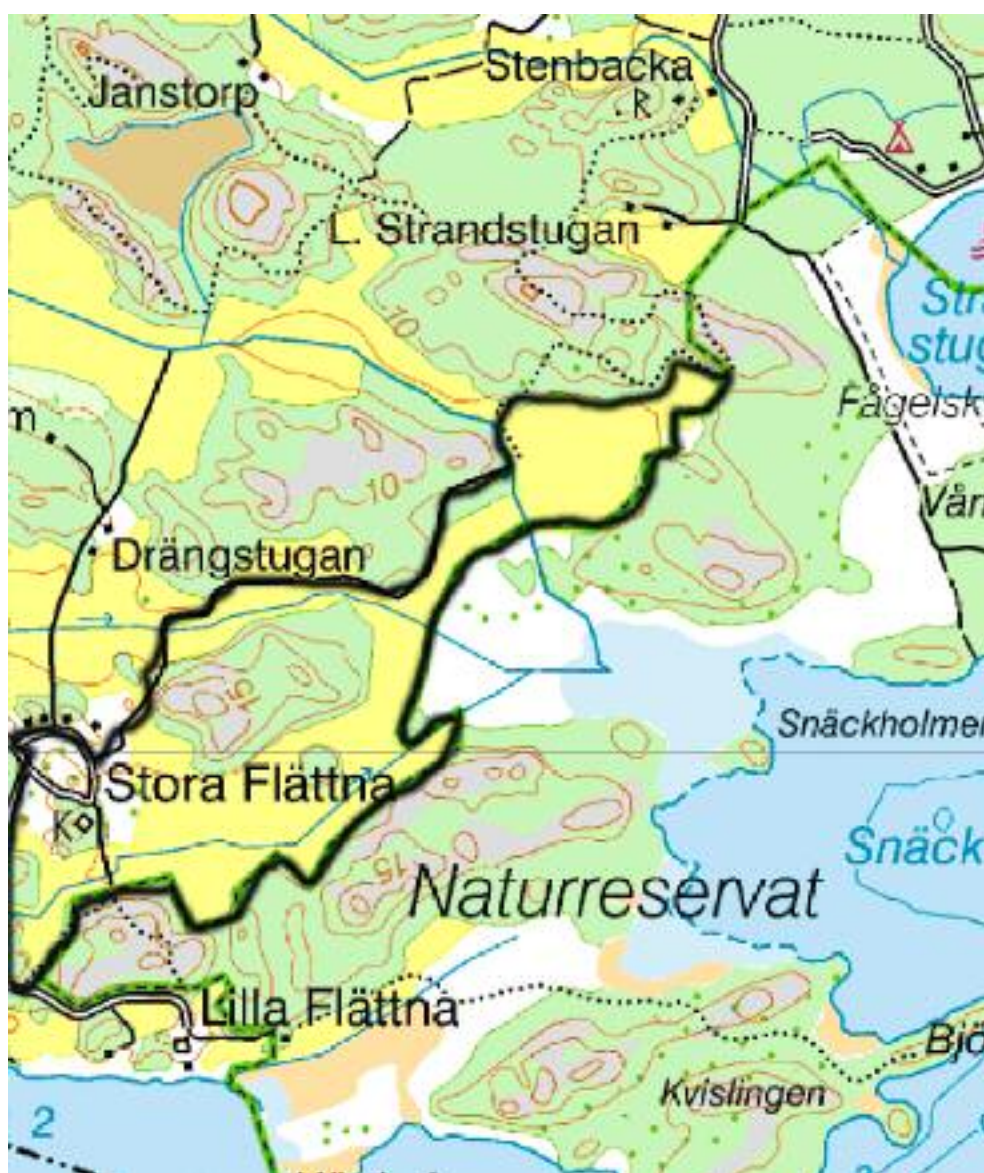
Snösparv två ex kring den 20 mars nedanför fågeltornet.

Förslag till naturvårdsåtgärder och publika åtgärder

Nedan kommer några förslag till åtgärder inom och i utkanterna av det inventerade området. Dessa synpunkter är endast från inventeraren.

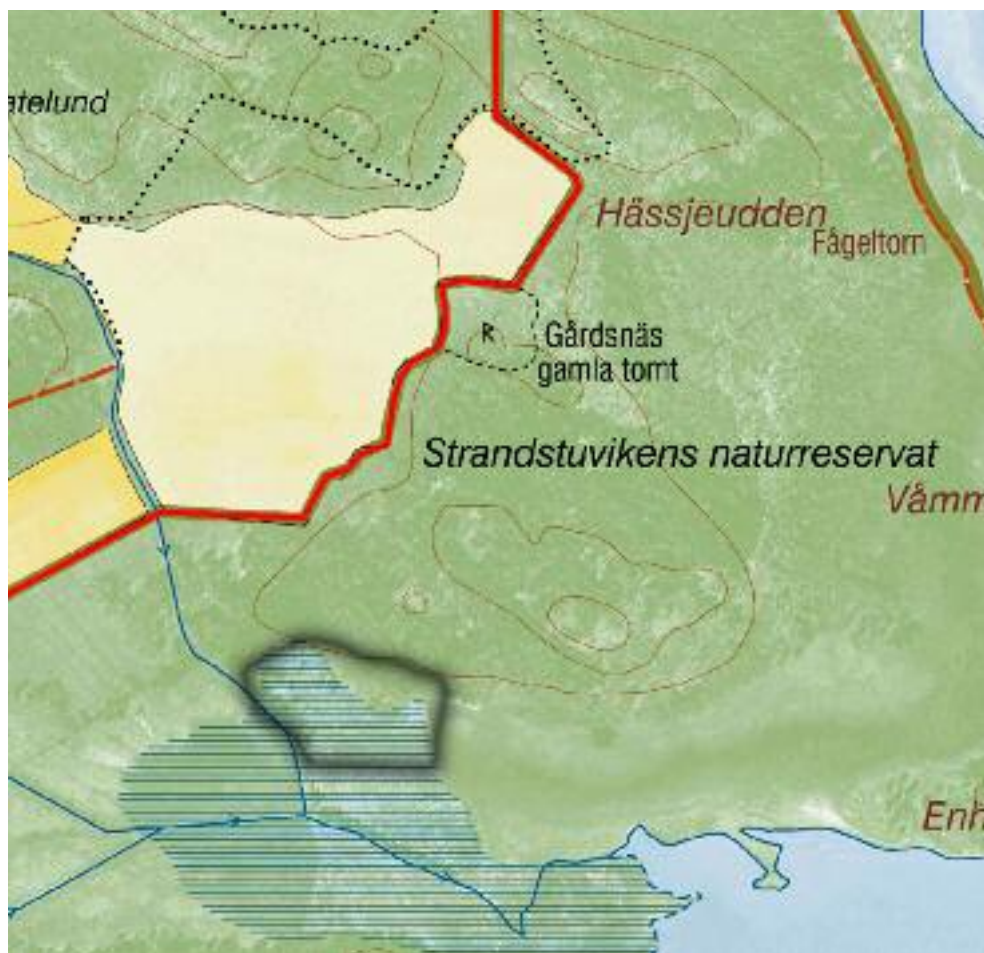
Utöka naturreservatets gränser, se förslag på karta.

Varför? Om man utökar naturreservatets gräns åt väster enligt förslaget på kartan (svartinringade området) så får man en zon innan de huvudsakliga skyddsvärda områdena kommer. Det nytillkomna området skall givetvis skötas på det sätt som det görs idag.

Utöka betesytan vid Snäckviksmaden

Varför? Om man ökar betesytan vid de västra delarna av Snäckviksmaden in mot fd Hästhagen så kommer man att skapa en sammanhängande betesområde med annan betad yta. Man kommer också då att gynna smörbollsbeståndet som finns här och som håller på att försvinna. Om man gör denna åtgärd så kommer man få komplement till andra betade ytor i andra reservat eller Natura 2000 områden där smörbollsbestånd finns och där dessa är mer påverkade av mänsklig kontakt. Se karta för utökningens gränser.

Den svartinringade ytan är det parti som skall tillföras den redan befintliga betesytan.

Gallra i Gårdsnässkogen

Varför? Skogens sydliga delar har ett rikt bestånd av gamla ekar, och där framförallt granen håller på att ta överhand. Man skulle kunna följa den bergrygg som går i väst - östlig riktning som gallringsgräns. Även i områdets nordvästra del vid den fd gården Gårdsnäs finns det fin ekskog som skulle kunna gynnas av en gallringsåtgärd.

*Smågranar växer till sig i område där gallring ägt rum tidigare inom Gårdsnässkogen.
Foto Jan Gustafsson*

I vissa partier i Gårdsnässkogen har stor granskog trängt ihop livsutrymmet för eken. Eken syns knäppt i mitten av bilden.

Foto Jan Gustafsson

Ta bort skog helt och hållet i Våmskogen

Varför? För att skapa en större öppen sammanhängande betesyta mellan Aftonfalksängen och mot fågelskyddsområdet vid Tornmaden. Man tar alltså bort all skog väster om bergskanten i Våmskogen. Se karta.

Den svartinringade ytan är det parti som skall averkas.

Skapa en våtmark på Våmmen

Varför? Om man skapar en våtmark som håller sig fuktig längre tid på året så kommer området på Våmmen kunna hysa mer rastande fåglar än nu för tiden. Igenväxning och landhöjning har gjort att den centrala delen blir torr mycket fortare än för bara 20- talet år sedan. Man "skalar" alltså bara av en del av marklagret så att man sänker nivån och då behåller vatten längre. Man kanske också kan skapa nya häckningsplatser i anslutning till denna nya yta, här ute häckade både rödbena och tofsvipa under 1980-talet. Numera bara enstaka enkelbeckasin och ängspiplärka, samt gulärta. I och med att man skapar nya öppna betesytor på andra platser inom området, Våmskogen och västra delen av Snäckviksmaden så påverkas inte områdets öppna betade yta. Se karta för tänkt våtmark på nästa sida.

På kartan visar det svartinringade området var en ungefärlig våtmark skulle placeras.

Ta bort utväxande alskog, andra träd och buskar på strandängarna

Varför? För att områdets öppna betesytor inte skall minska, och för minskning av predatorer som använder dessa som sittplatser vid spaning.

Ta bort träd och buskar i Snäckviksvassen och utmed dikena i fd Hästhagen

Varför? För att låta vassen växa fritt utan konkurrens av träd, samt för att inte låta dikena "växa" igen. Även för minskning av predatorer som använder dessa som sittplatser vid spaning.

Ta bort ledningsstolpar och gräva ner ledningar i marken på strandängarna

Varför? För att förhindra predatorer att ha sittplatser vid spaning.

Anpassad betesdrift inom de betade ytorna

Varför? För att inte låta områden växa igen med örter eller inväxande träd och buskar. **Antalet betande djur måste anpassas så att de klarar av att hålla området rätt betat.** Man måste vara flexibel för att kunna öka antalet djur likväl minska dem beroende på hur tillväxten på betet är under säsongen.

Ta bort alla granar och tallar i Snäckviksskogen, spara eventuellt bara enbuskar och tallar på bergshöjder

Varför? Snäckviksskogen har en stor andel stora ekar, aspar och björkar, men numera växer sig bla granen in i dessa områden och försämrar (tar död på) lövträdens livsutrymme. Denna skog skulle kunna bli med rätt skötsel en tänkt **“gyllingskog”** om man ser till att ta bort i princip allt barrväxande i skogen. Ytan är så pass stor och med de redan omkringliggande lövskogspartierna så har vi här möjlighet att skapa något unikt. Som jag ser det finns inget område i närheten av tätorten Nyköping med denna unika karaktär med åtgärden som föreslås och som redan ligger inom ett naturreservat. I några av de kommande punkterna för åtgärder inom området så presenteras fler åtgärder inom Snäckviksskogen för höjandet av naturvärdet och det publika värdet för besökande. Nedan följer några bilder på hur skogen ser ut idag 2010.

Del av Snäckviksskogen i dag. Rensar man bort barr så får man fina öppna partier med gles lövskog.

Foto Jan Gustafsson

Del av Snäckviksskogen i dag. Rensar man bort barr så får man fina öppna partier med gles lövskog.

Foto Jan Gustafsson

Del av Snäckviksskogen i dag. Rensar man bort barr så får man fina öppna partier med gles lövskog.

Foto Jan Gustafsson

Gör hela Snäckviksskogen till skogsbetesmark

Varför? Stora delar har förr i tiden varit skogsbetesmark. Ser man till att få området betat så skapar man långsiktigare förutsättningar för att området kan fortleva som en **“gyllingskog”** enligt andra förslag i denna sammanställning. Inom området finns även några platser med smörboll som skulle kunna gynnas av denna åtgärd.

Skapa en vandringsled inom Snäckviksskogen när restaurering är klar (rundslinga)

Varför? För att göra Snäckviksskogen besöksvänligare och för att kanalisera besök utmed led. Vilket skulle göra att fler får ta del av områdets hela fauna och flora. Detta område skulle kunna bli ett av det bostadsväxande Arnö's naturströvområden.

Skapa en större parkering vid Lilla Flättna

Varför? För att göra bättre förutsättningar till besökande till reservatets södra del.

Gör en satsning på en närliggande yta från parkeringen vid Lilla Flättna inom Snäckviksskogen som utflyktsmål för barnfamiljer och äldre

Varför? För att även barnfamiljer och äldre skall kunna få uppleva denna nyrestaurerade skogs många höjda värden, utan att för den skull behöva ta sig långt in i skogen.

Lilla Flättnamaden får färister så området kan besökas

Varför? Strandängarna bör kunna nås på en bekvämt sätt från brukningsvägen, en färister vore bäst.

Spara hela Kvislingenområdet orört för fri utveckling (urskog)

Varför? Området har redan idag karaktär av urskog i vissa delar, och området är inte skogsmässigt rört sedan 1940-talet. Om området får fri utveckling så skapas ytterligare en dimension inom Strandstuvikens naturreservat.

Hålla efter vildsvinsstammen inom hela reservatet

Varför? För att behålla områdets rika fauna och flora i tillfredsställande skick, samt att de betade strandängarna får vara orörda.

Att göra en långsiktig skötselplan med uppföljning/uppföljningsåtgärder under tiden

Varför? För att hjälpa området om inte alla tänkta delar fungerar, så behövs mänsklig hjälp under tiden. Samt att vara öppen för justeringar i de åtgärder som görs/ställs i reservatsplanen.

Nya informationstavlor och fler

Varför? Ny och riktig information på de tavlor som idag finns, samt fler ut-satta tavlor placerade på strategiska platser. Ex. vid P-platserna, fågeltorn och där spången börjar från campingområdet. Flerspråkiga.

Skyltning från tätort till naturreservat

Varför? Information om hur man tar sig till naturreservatet från Nyköpings tätort behövs, då många frågar hur man hittar till lokalen, även skyltning när man närmar sig området behövs.

Skyltning av fågelskyddsområde från badplatssidan

Varför? Skyltar att det är fågelskyddsområde bör sitta på flera platser utmed/på staketet som skiljer badplats och fågelskyddsområde. Idag saknas detta helt.

Två nya plattformar inom reservatet (sk gubbyllor)

Varför? För att höja områdets tillgänglighet och då främst fågel-skyddsområdet så bör två nya plattformar iordningställas/byggas. Placering för dessa är där spången från campingen slutar (när man får fri sikt över området), denna handikappanpassad. Samt till vänster när man kommer ut till Våmedet. Speciell utformning på dessa plattformar också, genomgång med inventeraren innan ritningsstadiet.

Fågelskyddsområdets gränser förändras

Varför? Fågelskyddsområdet begränsas till de idag redan skyddade strandängarna och de blottlagda vadarstränderna. Idag sker ingen kontroll överhuvudtaget om överträdelser äger rum inom fågelskyddsområdet. Området mellan Tallargrundet och strandängarna vid Gåsudden och inåt utnyttjas regelbundet av båttrafik, vindsurfning och liknande aktiviteter. Regelbundet nätfisk med väl synliga bojar och fritidsfiske med spö från båt äger också rum. Så det finns ingen anledning att ha ett skyddat område om det inte kontrolleras i avseende på överträdelser.

Kontinuerliga inventeringar inom reservatet

Varför? Områdets stora värden är ju de rastande fåglarna och dess miljöer. Häckningsområdena är också viktiga, men lokalen är nog mest känd inom fågelskådarkretsar för dess rika och omväxlande artsammansättning och att hela området är stort.

Inventeringar har ju gjorts och görs med ojämna mellanrum för de häckande arterna på strandängar likväl som i skogsområdena.

Det som saknas är standardiserade räkningar av rastande fåglar under hela året inom reservatet i flera år på varandra. Detta för att utröna hur området mår.

Uppföljningar av revirkarteringar och punkttaxeringar bör göras med några års mellanrum under många år framöver.

Skapande av en ekonomisk budget för reservatet

Varför? För att få till åtgärder inom reservatet, såsom skötsel av allt som tillhör ett reservat. Samt även ekonomiska ersättningar för inventeringar årligen. De senare uppgifterna kan läggas ut på lokal förening för utförande, om man inte vill lägga ut inventeringsjobbet på konsultbasis eller anställa någon på projektjobb.

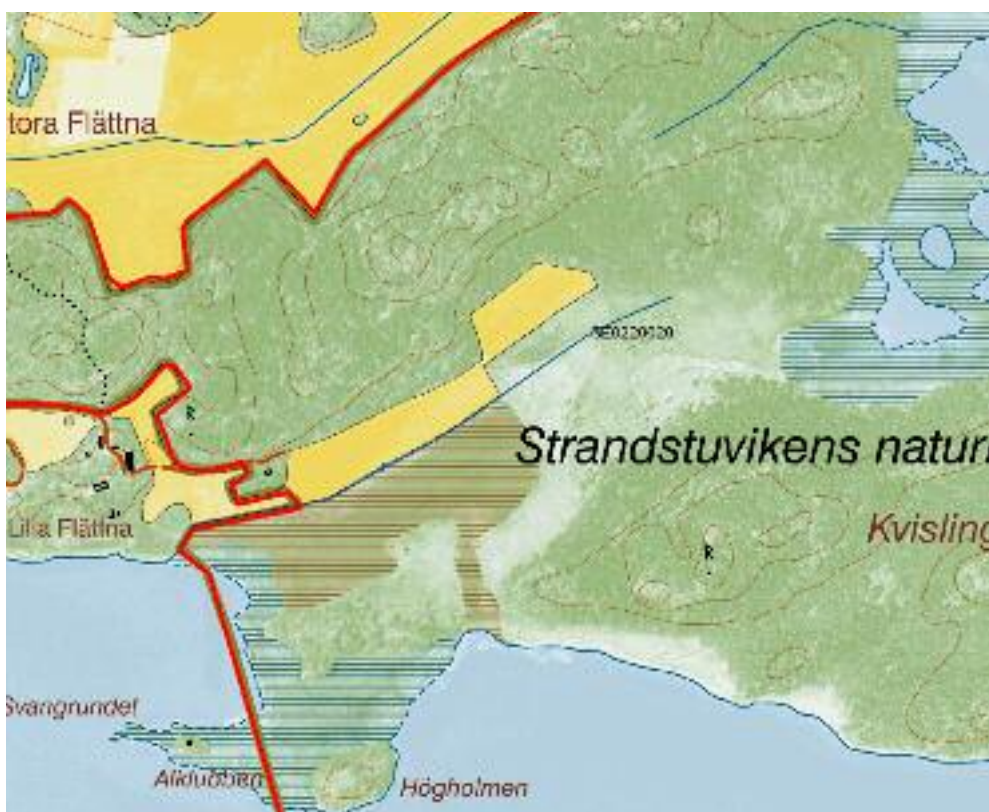

Grågås, en av de arter som skulle ingå i den standardiserade räkningen av rastande fåglar.
Foto Jonny Werdin

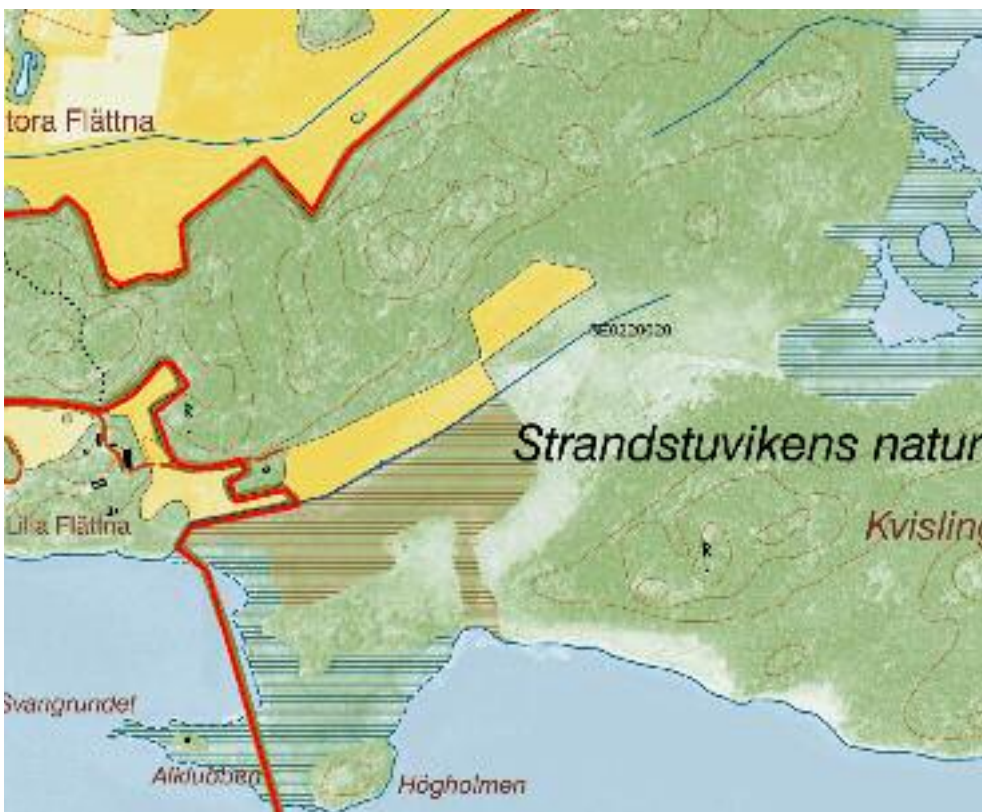
Bilaga I

På följande sidor presenteras artkartor för de arter som har säkerställt revir inom inventeringsområdet. Revirets placering är utmärkt med **0**.

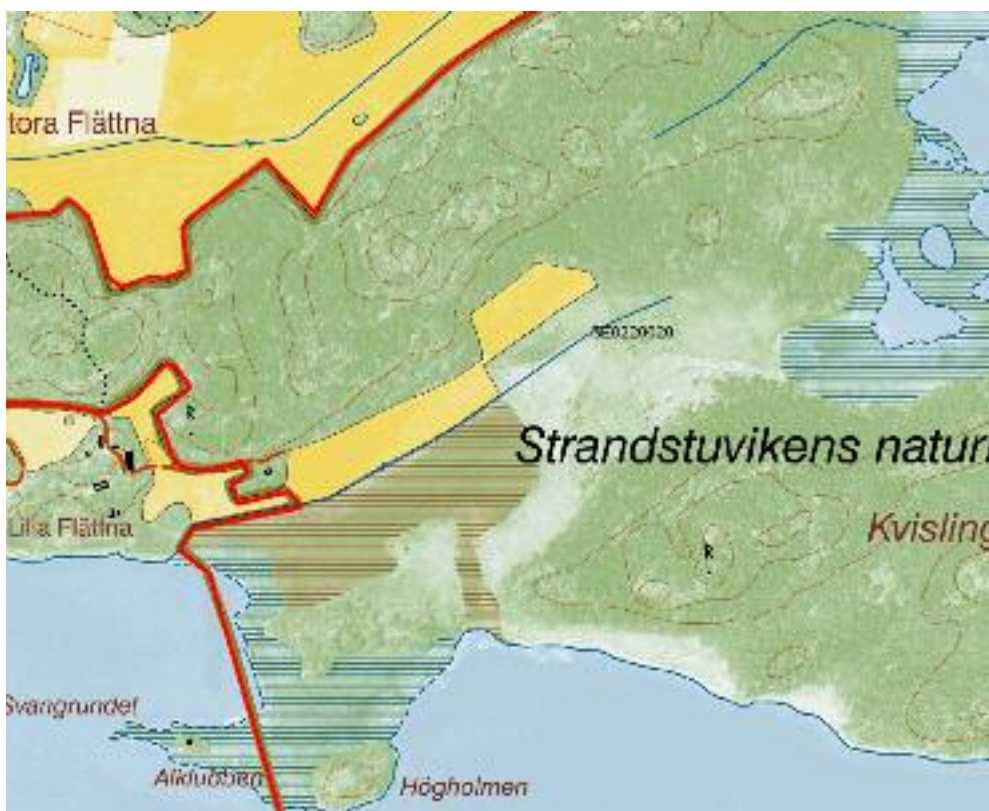
Trana, ett revir.

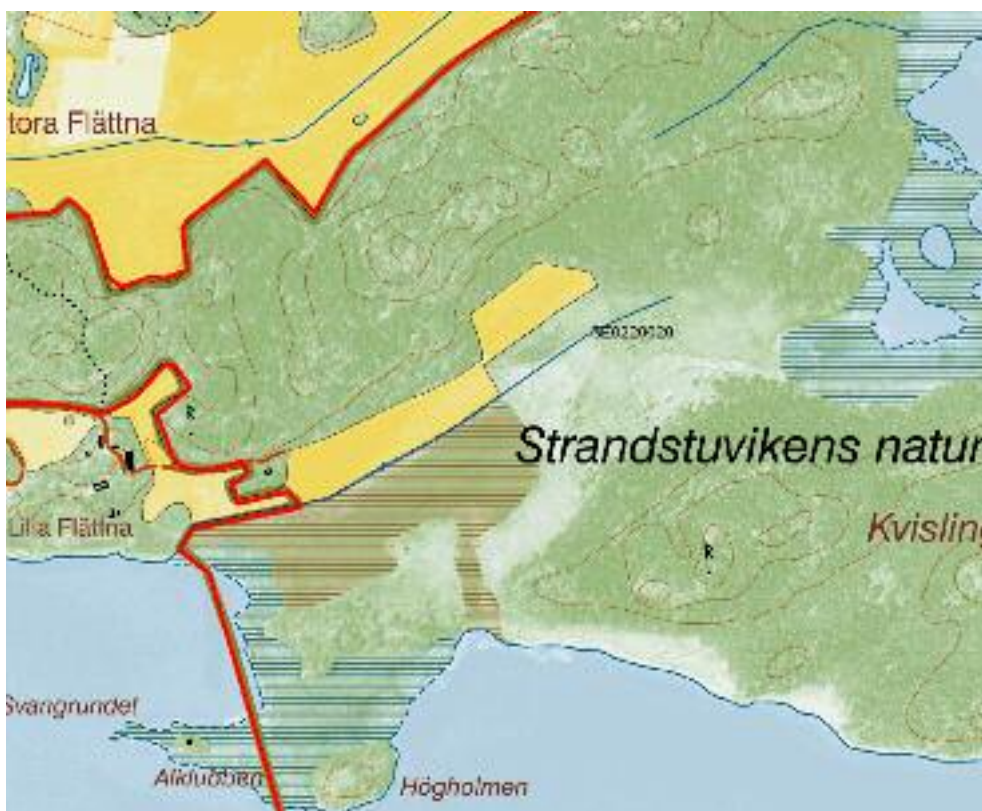
Strandskata, två revir.

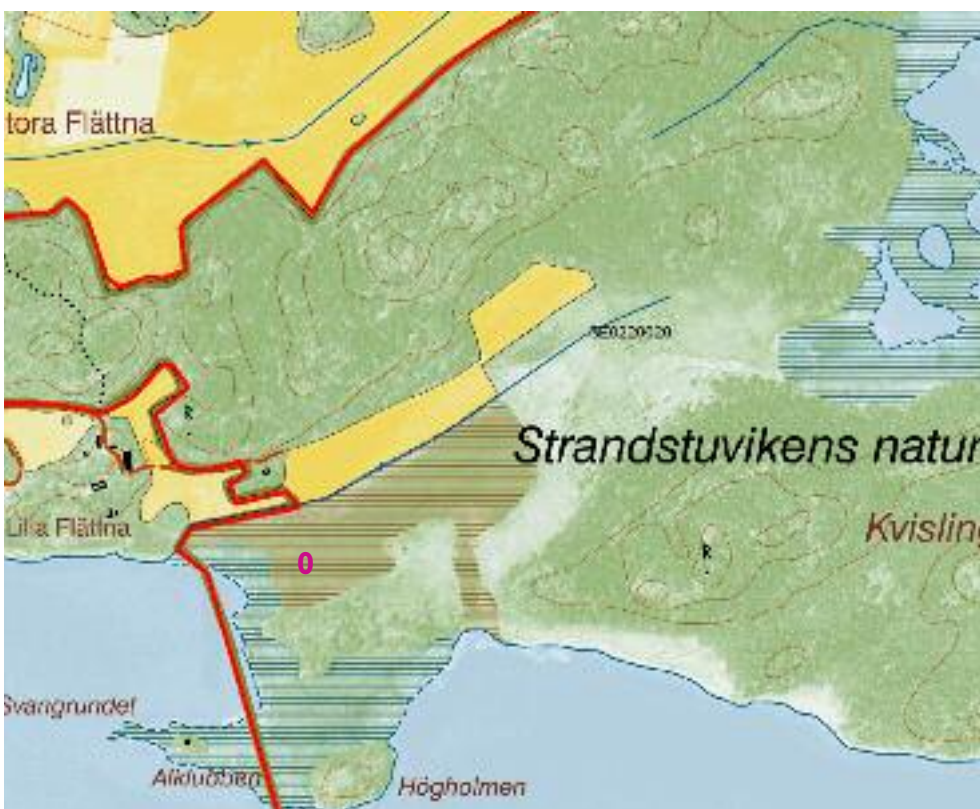
Mindre strandpipare, tre revir. Ett nytt revir tillkom i juli, markerat med 0.

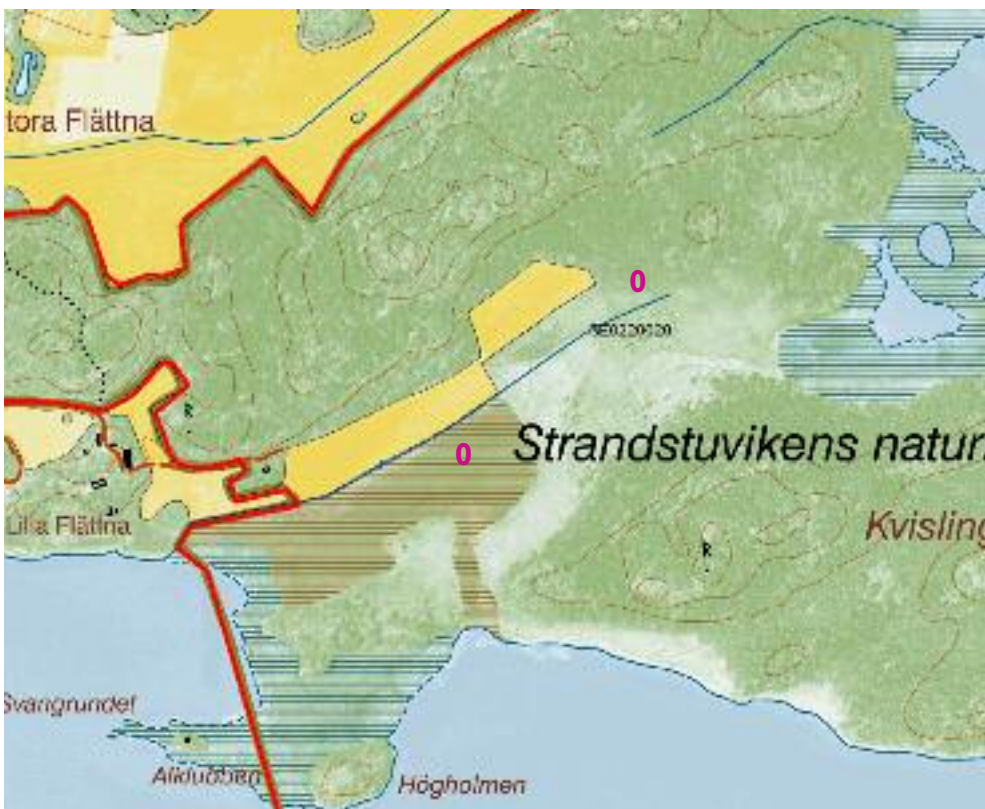
Större strandpipare, tio revir.

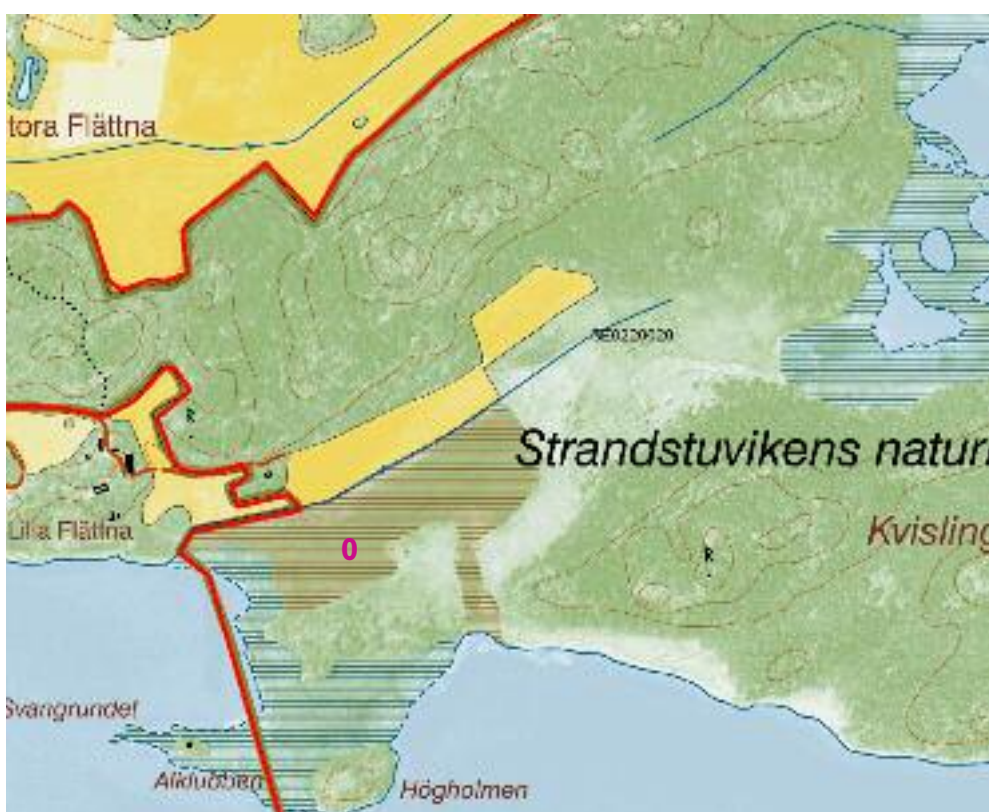
Tofsvipa, tio revir.

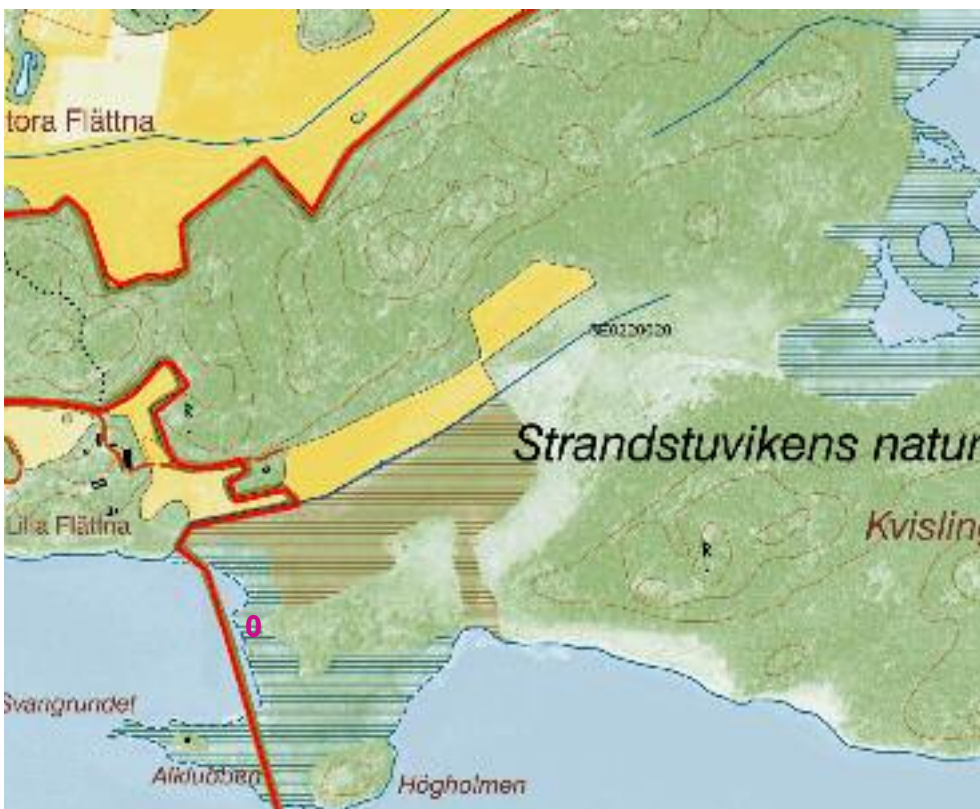
Enkelbeckasin, tolv revir.

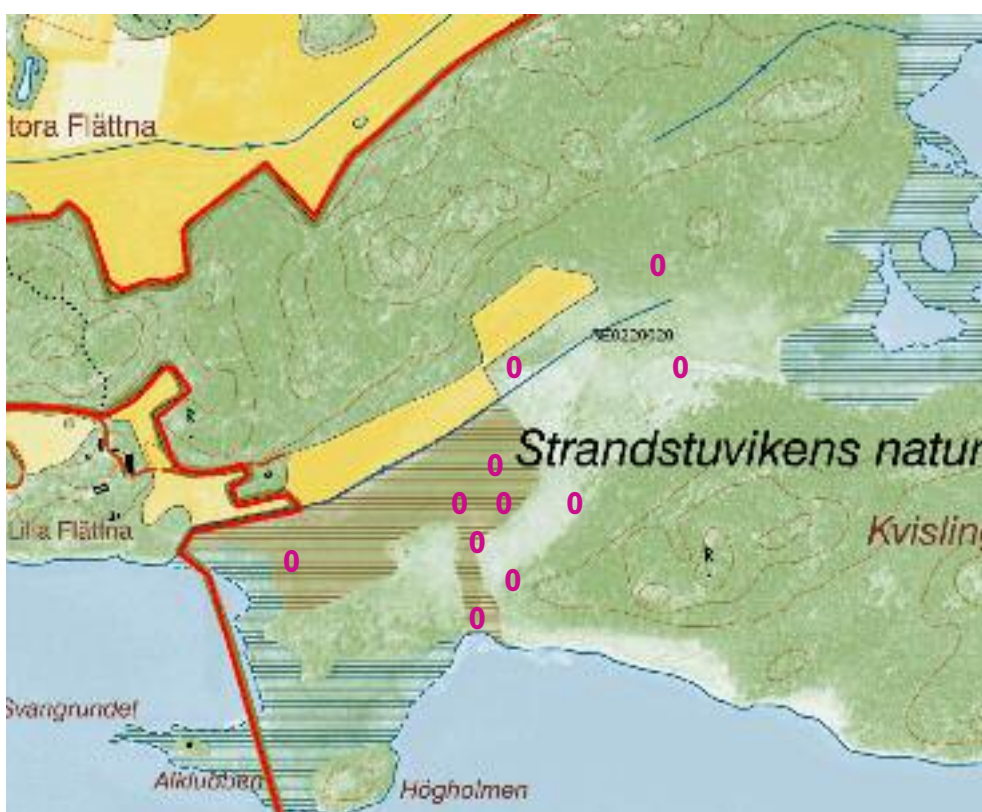
Rödbena, nio revir.

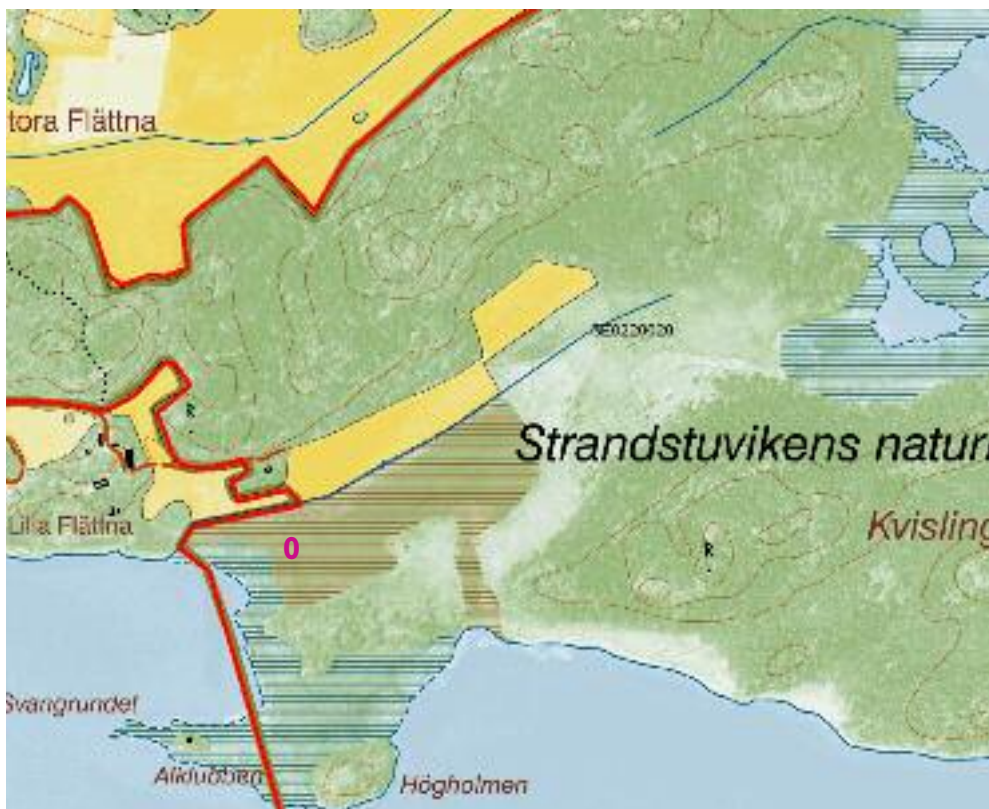
Drillsnäppa (NT), tio revir.

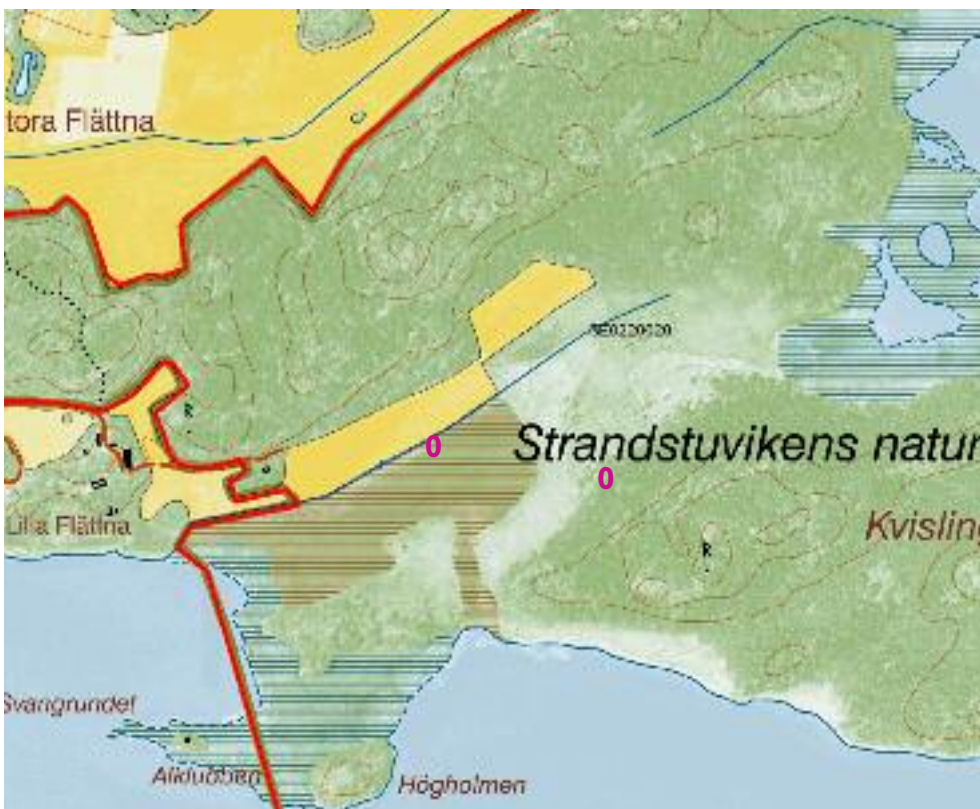
Ängspiålråka, 34 revir.

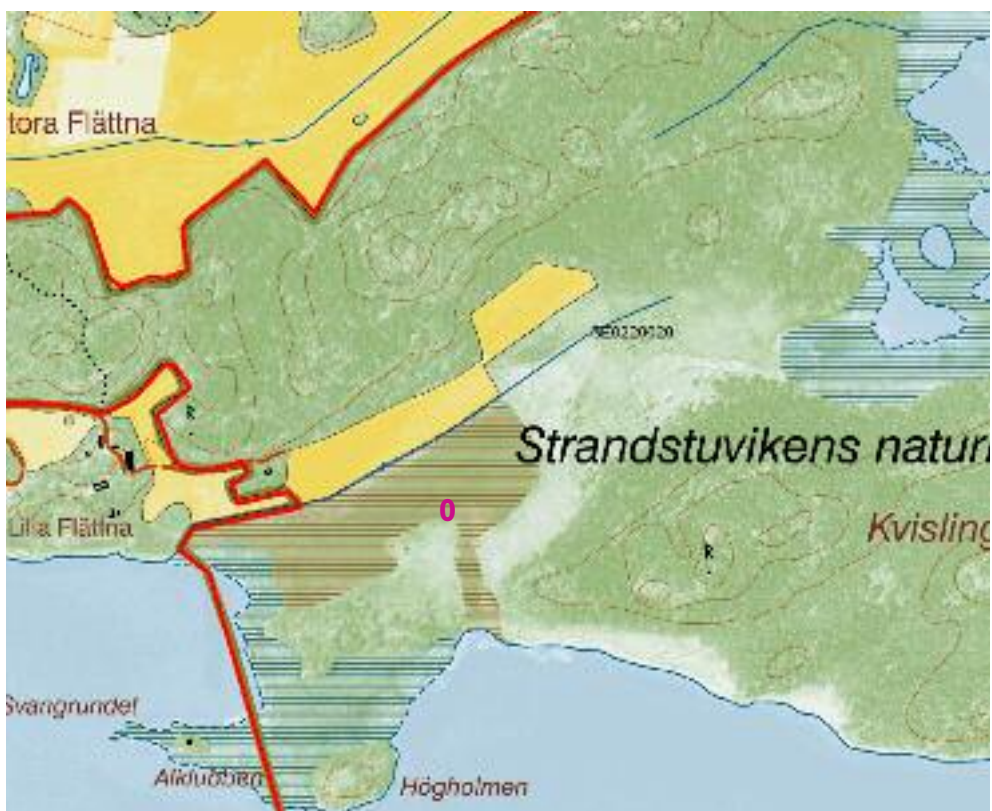
Sädesärla, elva revir.

Buskskvätta, sex revir.

Stenskvätta, två revir.

Tack

Ett stort tack till Thomas Larsson och Jonny Werdin för bidraget med bilder till denna sammanställning.

*Mindre hackspett.
Foto Jonny Werdin*

Inventering och sammanställning utförd av Jan Gustafsson under 2010.